

DNEŠ

3. 7. 2011

| 8.30–13.00 | semináře ve svých učebnách
| 20.00–21.30 | veřejná diskuze
v předsálí malé scény DKP

Velká scéna DKP

| 15.00 | 18.00 |
Tři zlaté vlasy děda Vševěda, Opál Opava

Malá scéna DKP

| 10.00 | 14.00 | 16.00 |
Papírové pohádky, Kordula Liberec
| 19.00 | 22.00 |
Hugo, Hugo Semily

Spolkový dům

| 10.00 | 14.00 | 16.00 |
Nastavte uši, pozorujte,
Vozichet Jablonec nad Nisou

Med

| 11.00 | 15.00 | 17.00 |
Sněhurka a Myšistroj, Blechy a Maminy, Jaroměř

Exteriér (po představení Hugo)
| 22.30 | Don Šajn, V boudě Plzeň

ZAJTRA

4. 7. 2011

| 8.30–13.00 | semináře ve svých učebnách
| 20.00–21.30 | veřejná diskuze
v předsálí malé scény DKP

Velká scéna DKP

| 15.00 | 18.00 |
O červené Karkulce, Říše loutek Kroměříž

Malá scéna DKP

| 10.00 | 14.00 | 16.00 |
Labyrint podle Jana, Labyrint ZUŠ Jaroměř
| 19.00 | 22.00 |
Krvavé koleno, Tate Iyumni Praha

Spolkový dům

| 10.00 | 14.00 | 16.00 |
Malá indiánská pohádka, Maminy Jaroměř
+ Kdo zachrání princeznu, Polehňovi Hr. Králové

Med

| 11.00 | 15.00 | 17.00 |
O zakleté labuti, Spojáček Liberec

**ZPRAVODAJ. CO. LOUTKÁŘSKÉ
ČERVDÍM!**
ČÍSLO 3. NEDELE 3. 7. 2011

UVODNÍK

Zatím moc nestíhám. V pátek jsme hráli, taky chci vidět nějaká divadla, redakce si vezme hodně času, takže hospůdky zatím na mou návštěvu marně čekají.

Až na jednu výjimku.

Jirka Oudes nás 1. 7. po „cenění“ pozval na mejdáněk do Krmelce. Sešla se stará parta (pozor nezaměňovat za parta starých), Anča přinesla kytaru, Karel housle a už to jelo. Písnička za písničkou, povídání, něco dobrůtek a vína.

Bohužel jsem musela odejít dřív (ještě jsme hráli Pua) a pak honem do redakce, ale řeknu vám to takhle: Když jsem v půl třetí ráno odcházela z redakce, Oudes s partičkou pomalu a neradi odcházeli z Kačenky, kam přešli, když už je z Krmelce vypoklonkovali.

Nezmar. Z toho jasně vyplývá, že zaznamenaný věk je naprosto nerelevantní. Jirkovi je prostě pořád ...cet, jako tenkrát. A už mu tak bude pořád.

Weida

P. S.
Musím poděkovat svým redakčním kolegům, za jejich páteční nasazení a pochopení.

ZA 5 MINUT 12

Od května 2011 je otevřena jídelna Kruh zdraví

Jedná se v podstatě o jakousi chráněnou dílnu, kde pracují lidé s nejrůznějším postižením, kteří jsou takto zapojováni do běžného života.

Pro výrobu jídel používají zásadně čerstvé potraviny ze zdejšího kraje a vaří opravdu zdravě. Po dobu trvání Loutkářské Chrudimi upravili otvírací dobu i jídelniček.

Otevřeno je denně od 7.30 do 22.00 hod. Až do 6. 6. včetně. Takže můžete snídat, obědvat i večereť chutně, zdravě a za dobré ceny.

Jídelna se nachází naproti „Zdrávce“, tedy škole, kde probíhají semináře. Ochutnejte a dejte vědět.

Pozvánka do jídelny
– básnička od jednoho chlapce,
který to nemá lehké:

*Když já vejdu do jídelny
tak mám chuť na nové menu.
Pokud spěchám do práce,
koupím rychle koláče.
Zaměstnanci? Velmi dobrý
není to tam zas tak nudný.
Koupíte tam koláče a
ne žádný hambáče.
Nabízíme denní menu
jak od babičky Magdaleny.
Skleničky, talíře příbory
a hlavně brambory.
Jídlo to je pro nás hračka,
jako bitva pro vojáčka.*

Toník Valášek, 11 let

REDAKCE

Ptáte se, proč nepíšeme o představeních z jubilejního a doplňkového programu.

Bohužel, náš rozsah je omezen. Tedy, ne náš (ačkoliv taky trochu), ale náš jako Zpravodaje. Píšeme o těch, kteří jsou v letošním hlavním programu.

Nicméně i souborech i inscenacích, které se objevují právě v jubilejním programu, se můžete dočíst v rubrice Ohlédnutí.

Weida

Děkujeme přicházejícím přispěvatelům. Zatím sice pořád chodíte jen opatrně. Ale ono se to zlepší.

Odměna i případná inspirace se chladí v lednici. Tak jen dál.

Weida

Tak tohle nemůžu nenapsat. Slyšeli jste to? Skandál na hotelu Bohemia!!!

Jak nám sdělila recepční hotelu, včera v pozních večerních hodinách ji pan prof. Císař s červeným nosem požádal, zda by s ním šla na jeho pokoj a UKÁZALA MU TO!!!

Na náš dotaz, zda šla, odpověděla, že šla a že mu to teda „ukázala“.

No, doufáme, že z toho nebude skandál na akademické úrovni.

Weida

Oprava!!!

Vyšlo najevo, že se jednalo o problém s magnetickou kartou na otvírání dveří.

Uf, to se nám ulevilo.

Red.

Ve vestibulu DKP si můžete denně od 17 do 18 hod. zakoupit PIDILOUTKY od Evy.

Weida

LETA SEDMDESÁTÁ

...znamenala návrat konzervativnějšího myšlení. Normalizace, bohužel, znemožnila uplatnění takovým lidem, jako byl Erik Kolár, eliminovala nežádoucí tvůrce (mám osobní vzpomínku na poprask, který nastal, když se na LCH 1971 zjistilo, že hraje Pohádku z Pipiníčka právě Alfréda Radoka, který právě emigroval) a snažila se znovu uplatňovat zásady „socialistického realismu“... Potřeba kontroly vedla i k většinovému návratu k Dilií či Orbisem vydaným a tedy prověřeným hotovým hrám. A zase se z toho vylamovaly především soubory dětské a mládežnické.

Naštěstí však bylo loutkářství (zejména jako umění určené – jak známo – dětem) přeci jen na okraji zájmu všeřídící strany (což tehdy jednoznačně znamenalo komunistické) a vlády. A tak se objevovaly i snahy o vzpouru vůči vládnoucí stagnaci, podpořené i tím, že každému rozumnému člověku bylo už tehdy jasné, že iluzivní realistický otisk skutečnosti a loutka spolu moc dohromady nejdu.

Počet inscenací hlavního programu se opět o jednu zvýšil – na průměrných 12 a během 10 let se konalo celkem pět seminářů – vždy jen pro učitelky MŠ.

František Písek

Františka Píska, kterého jsme vídali s jeho inscenacemi na LCH ještě v 90. letech a před nějakými pěti lety jsme ho tu mohli potkat alespoň jako diváka, bychom mohli s klidným svědomím zařadit do 50. let. Vždyt jako jediný z inscenátorů, které zde uvádíme, hrál se souborem MEZ Brno už na 2. LCH v roce 1952 a v 50. letech pak ještě 3× – a i duchem byl asi nejvíce doma v dobách svého mládí. Na LCH hrál i v letech šedesátých – jednou s MEZem a dvakrát už se svou doživotní Jitřenkou. Jenže pozornější nahlédnutí do análů prozradí, že úplně nejvíce byla Píska plná léta sedmdesátá: 11× v hlavním programu + 1× v inspirativním + 1× v individuálních výstupech s loutkou. A pak ještě 3× v letech osmdesátých a 5× na konci století – dohromady 27 inscenací, s nimiž postoupil z krajských přehlídek do hlavního programu.

Narodil se v dubnu 1917 v Brně, absolvoval hudební školu a hrál v orchestru Čs. rozhlasu a později Státního divadla v Brně. S loutkami začal, když mu bylo třicet coby režisér a muzikant v Loutkářském souboru při Sdružení rodičů a přátel školy v Brně. Po pěti „chrudimských“ inscenacích souboru MEZ-Vývoj s ním část členů v první polovině 60. let přešla do Jitřenky, kde kromě dospělých režíroval i dětský soubor. Vždy provozoval klasické režisérské divadlo: Jitřenka, její dramaturgie, poetika, způsob práce... = František Písek. Hojně (16×) přitom spolupracoval s výtvarníkem Zdeňkem Juřenou.

F. Písek usiloval o iluzivní repertoárové loutkové divadlo s dílčími moderními prvky, adresované především dětem. Jeho nejúspěšnější inscenace – Posvícení v Hudlicích z roku 1982 – však mělo paradoxně charakter neiluzivního, odkrytého vodění i mluvení a směřovalo k star-

ším adresátům. U Píska byla vždy oceňována jeho zkušenost a technická důkladnost, na druhé straně se opakovaly výtky k neautenticitě, nedostatku spontánnosti a nevyužívání tvořivosti souboru. Zejména v 70. letech patřil ke koloritu doby a reprezentoval vrcholnou formu tehdy nejtýpějšího – reproductivního, v lepších případech interpretačního – loutkového divadla. Loutkové divadlo přestal aktivně pěstovat roku 1999. Zemřel v 90. letech na podzim 2007.

Milada Mašatová

...se narodila v únoru 1934 v Olomouci, zemřela v červnu 2000 tamtéž. Jako učitelka na 1. stupni ZDŠ v Horce nad Moravou založila roku 1964 dětský loutkářský soubor a zároveň začala v druhé polovině 60. let učit na LŠU (dnes ZUŠ) Olomouc, jejíž inscenací S drakem není legrace ji roku 1967 poprvé přivedla na LCH. S inscenací souboru z Horky Klim, klom, klomprdom se jí to povedlo roku 1972 a pak ještě 5× s olomouckou LŠU/ZUŠ. Památné a dodnes hrané jsou především její hry Sněhurka a Šípková Růženka (obě LCH 1976) či Dvanáct usmívajících se ježibab (1978). Ve všech byla režisérkou, často scénografkou a komponistkou, v mnoha případech také autorkou textů. Asi nejčastěji se z jejích her dodnes hrají Čtyři pohádky o drakovi (jenom na LCH je různé soubory hrály 7×).

Její inscenace vynikaly vysokou výtvarnou kulturou a smyslem pro chytrý humor náznaku a pro zkratku. Přesně cítila specifické možnosti loutky a využívala je často ve funkčním vztahu k herci. Tvořila poetické, ale přitom zemité, dynamické divadlo.

Milada byla také fundovanou teoretičkou – napsala desítky článků, úvah a publikací k otázkám práce s loutkou, metaforiky a divadelně zaměřené dramatické výchovy (Dramatika s loutkou, Cesty k metafoře, O loutkovém divadle hraném dětmi). Na LCH byla v letech 1975–1990 desetinásobnou lektorkou a čtyřnásobnou porotkyní.

Přínos Milady Mašatové je dvojitý. Především metodicko-pedagogický: byla jednou z prvních, kdo po Haně Budínské prosazovali nové způsoby divadelní práce použitelné pro děti i dospělé, a otvírala tak cestu k novému, tvořivému, modernímu a umělecky účinnému divadlu. A také umělecký: svou vlastní divadelní tvorbou režijní, autorskou a scénografickou vytvářela inscenace, naplněné úsporným, inteligentním a přitom jadrným humorem. Loutkové divadlo pro ni tedy bylo hlavním výchovným prostředkem a zároveň způsobem svébytné tvorby a komunikace divadlem.

František Sokol a Jana Hladíková-Hoskovcová

...se v 70. a 80. letech jevíli být téměř nerozlučnou dvojicí. A nespojovalo je jen to, že oba patřili k libereckému Naivnímu divadlu – František jako ředitel, Jana jako herečka.

František Sokol se narodil po Novém roce 1931 v Domažlicích a na LCH se dostal poprvé v roli diváka až po studiích divadelní vědy na DAMU a v Brně roku 1956 coby krajský inspektor pro kulturu. Loutkovým divadlem se začal zabývat, když se stal roku 1961 ředitelem Severočeského loutkového divadla (dnes Naivní divadlo).

Jana Hladíková se narodila v červnu 1944 v Havlíčkově Brodě, roku 1965 absolvovala loutkářskou katedru DAMU, ale již o rok dříve se stala loutkoherečkou libereckého divadla a proslavila se tu zejména v „mateřinkovských“ inscenacích s Pavlem Polákem. Vydržela jí být až do roku 1978, kdy ji nemoc přinutila opustit divadlo, a nějaký čas potom učila na střední umělecké škole a na loutkářské katedře DAMU. Zemřela v září 1998 v Praze.

Na LCH se oba sešli coby vedoucí dětské poroty, kterou tu vedli od roku 1975 do roku 1979. Františka totiž dlouhodobě zajímaly otázky vnímání divadla dětmi (jako externí pedagog LK DAMU vydal mj. skripta *Estetická výchova, dětské publikum a loutkové divadlo*) a Jana uměla i ze

svého divadelního působení přirozeně a přátelsky jednat s dětmi. Svě poznatky pak zprostředkovali jak při interních debatách poroty, tak při veřejných diskuzích, což bylo pro LCH důležité novum bourající klíše o dětech, jimž je třeba dávat všechno rozemleté a předvařené.

Krom toho František Sokol působil v letech 1979–1994 ještě 9× jako porotce (z toho 6× předseda), 2× lektor seminářů a 2× přednášející; prokazoval tu svou erudici i noblesu.

Jana Hladíková-Hoskocová byla krom práce s dětmi v letech 1979–1988 také 1× porotkyní a vedla šest seminářů hlavně o technice a kultuře řeči či loutkoherectví, jakož i jednu přednášku; vždy strhávala svou vitalitou, ale vnášela také hereckou zkušenost a znalost dětského diváka.

Oba byli na přelomu 70. a 80. let důležitými orientačními body a garanty dlouhodobé kontinuity pohledů na přehlídku.

Luděk Richter

Podrobnosti lze nalézt v publikacích *50 Loutkářských Chrudimí* a *Loutkářská Chrudim 2001–2011*.

OBLEDNUTA

Jubilejní retrospektiva

Teatro Hugo Semily: Hugo

Hugo pochází stejně jako *Hotel Beránek* z 57. LCH 2008. Ze 14 cen onoho ročníku získal hned tři. Zaslouženě.

Teatro Hugo se toho roku objevilo na LCH nepochybně poprvé (a zatím i naposled). Ale soubory, vzešlé ze semilské ZUŠ, vedené na přelomu roku předčasně zemřelou Hankou Mockovou, jsme tu viděli už roku 2004 s Prckem Tomem a Dlouhánem Tomem a v roce 2007 s poněkud ztřeštěným, ale invenčním a energií nabitým Africkým příběhem. A s nimi i některé protagonisty Huga.

Tentokrát přivezli vskutku novátorský vývoj – inscenaci, kterou lze v jedné její části nazvat absolutním znakovým divadlem (v němž postavy, rekvizity i kulisy jsou prezentovány jen nápisy: šéf, topinka, koupelna či semafor), v dalších pak čistým výtvarným divadlem užívajícím lidského obličej, rukou, jablka, barev a doplňkově i slov. A i když lze diskutovat o souvislostech a návaznostech těchto tří částí či o možnostech soužití

syžetové a nesyžetové kompozice v nich, jde rozhodně o poutavé, objevné a působivé obrazy.

Hugo se objevil na LCH v době, kdy už se postmoderna v loutkovém divadle plně prosadila – především tvorbou Jiřího Jelínka a Jakuba Vašíčka. Je však zároveň jednou z jejích nejdůležitějších ukázek a zároveň i její svěbytnou variantou. Zatímco Jelínek při svých demytizacích hojně užívá obracení slov, obrazů i situací naruby a zařazování jevů do nových kontextů a Vašíček i ve svých společenských satirách spoléhá hodně na formální provokace, rozbíjení kompozice a narušování divákových očekávání – a oba dva často pracují s mystifikací, Hugo pro své převážně nonverbální sdělení teprve ad hoc hledá prostředky odpovídající rozvíjejícím se motivům a podle nich utváří kompozici.

Hugo se tak stal ukázkou nepředpojatého hledačství, nalézajícího nové divadelní možnosti.

Luděk Richter

Před večerním představením *Zlatovlásky* byl na návrh SAL SČDO a VSVD udělen Zlatý odznak J. K. Tyla Jiřímu Zahálkovi za dlouholetou úspěšnou práci pro rozvoj loutkového divadla nejen ve východních Čechách. Jiří je znám jako významný smířický loutkář, výrazný aktivista v propagaci nových loutkářských postupů, předseda krajského poradního sboru při KKS.

**LOUTKOVÉ DIVADLO MAMINY,
Jaroměř**

Myšístroj

Loutkové divadlo Maminy Jaroměř, to jsou dvě domácnosti plné odstřížků látek, kusů překlíčky, pilin, drátů, šroubků, pohádkových knih, šuplíků s materiálem a krabic s loutkami, kulisami a rekvizitami. A také to jsou čtyři hlavy plné fantazie a nápadů a osm rukou připravených pustit se do jejich realizace. Jen kalendář nám někdy dělá starosti, neboť má málo dnů v týdnu a zatraceně málo hodin v těch dnech. Zato ale máme dostatek dětí, vlastních i vypůjčených, na jevišti i v hledišti, a kvůli nim rozhodně stojí za to to dělat.

Malá původem finská pohádka o holčičce Třešničce, kocouru Mrzoutovi a stroji, který vyráběl myši. (Vznikla jako drobná loutková vsuvka do komponovaného činoherního představení.) Vejde se do jedné škatule a do 8 minut. A tak ji vozíme všude s sebou.

MED
Neděle 3. 7. v 11, 15 a 17 hodin

**SPOLEK LOUTKÁŘŮ VOZICHET,
Jablonec nad Nisou**

Nastavte uši, pozorujte...

Scénář inscenace vychází ze sborníku České písně kramářské, Roku na vsi a z děl autorů – Ivan Wernisch, Marian Palla a Woody Allen. Dramatizátorem a režisérem je Jiřina Polanská.

Spolek vznikl v roce 1980 v Jablonci nad Nisou.

Spolkový dům
Neděle 3. 7. v 10 a v 16 hodin

**DS KORDULA,
Liberec**

Papírové pohádky

Divadelní soubor Kordula vznikl jako volné sdružení loutkoherců z Liberce, konkrétně Ruda Krause a Pavlína Kordová. Má na repertoáru kolem pěti představení a tři ve fázi několikaletého rozpracování. U souboru funguje soubor Kordulata, kde opět velmi nepravidelně vznikají divadelní tvary, dle času a chuti dětí.

Co se týče inscenace Papírové pohádky, jedná se o převyprávění tří bajek o kmotru Zajíci, předloha sloužila jen k inspiraci, text je volně upraven a obměňován. Původně existovala jedna pohádka, ale v loňském roce jsem přidala další dvě.

MS DKP
Neděle 3. 7. v 10 a ve 14 hodin

**DĚTSKÝ LOUTKÁŘSKÝ
SOUBOR BLECHY,
Jaroměř**

Sněhurka

Dětský loutkářský soubor Blechy tvoří naše děti, jejich kamarádi, sourozenci kamarádů, spolužáci kamarádů, kamarádi kamarádů – zkrátka 19 dětí ve věku od 4 do 16 let.

Jsou velmi tvořiví, výřeční, nadaní, přirození, vybavení značnou dávkou fantazie a pracovat s nimi je jedna velká radost. My se snažíme předávat jim své zkušenosti, popřípadě rady, jak by divadlo mohlo být ještě divadelnější, a ony nás zase na oplátku obohacují svojí bezprostředností a radostí ze hry. Představení připravujeme společně. V některých ještě převažuje náš pohled na pohádkový svět, v jiných už se děti projevují s neobyčejnou lehkostí téměř samostatně. A my pak ochotně zapomínáme na to, že jsme dospělí a vedoucí souboru a režiséři a kdo ví, kdo ještě, stáváme se okouzlenými diváky a cítíme se... jako v pohádce.

Sněhurka je jedna z nejkrásnějších světových pohádek. Klasický příběh o krásné princezně, sedmi trpaslících a zlé královně, zhlížející se v kouzelném zrcadle. Ale interprety jsou děti. A tak světová klasika přece jen místy ustupuje vlídné české hravosti a dětské bezelstnosti. Věřme, že to neubere na půvabu ani princezně, ani trpaslíkům a snad ani celému představení.

MED
Neděle 3. 7. v 11, 15 a 17 hodin

**HUGO,
Semily**

Hugo

Soubor se skládá ze sedmi členů, kteří pocházejí z Podkrkonoší a širšího okolí (Česká Lípa, Praha). Jelikož nemají vlastní prostor, scházejí se různě u kamarádů, po kolejích, po bytech. Proto někdy označují své divadlo jako bytové. Ale hlavně hrají pro radost.

K inscenaci: Když se Hugo ráno probudil, zjistil, že se proměnil... Animovaná černobílá groteska s prvky hororu, kde pojmy ztrácí své hranice.

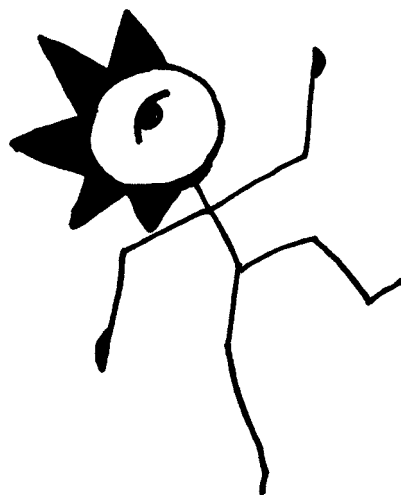
MS DKP
Neděle 3. 7. v 19 a 22 hodin

**LOUTKOVÉ DIVADLO V BOUDĚ,
Plzeň**

Don Šajn

Divadlo V boudě je 82 let starý soubor, hrající klasické marionetové divadlo. Pořádá pravidelná sobotní představení pro děti od 3 let, zájezdová představení po celé ČR, ale i v zahraničí. V roce 2010 jsme hráli například v Bruselu a Žilině.

Exteriér
neděle 3. 7. ve 22.30 hodin

Jan za chrta dán

Představení chlumecké ZUŠ je ukázkou kvalitní pedagogické práce vedoucí souboru Romany Hlubučkové. Sám za sebe už mluví samotný fakt, že děti hrají pověst vázanou právě na kraj, z něhož pocházejí. Úsporná a vtipná dramatizace je dětem dobře „ušitá na tělo“, děti hrají s odpovídajícím nadhledem. Jejich projev je přirozený a střídmý, soustředěný na animaci loutky, hráči se navzájem vnímají, reagují na sebe, dokážou jednat slovem a cítí temporytmus... Jen tu a tam by stálo za to lépe jim reziivně vystavět situaci a připravit pointu či více strukturovat některé scény, které jsou vinou nahromadění většího množství postav pro diváka nepřehledné.

Sympatické je i zapojení dětí do přípravy výtvarné složky inscenace (loutky a dekorace), o to rušivěji pak ale v kontaktu s jednoduchými, podomácku vyrobenými loutkami působí prefabrikovaná plyšová hračka či plastové skřípce do vlasů.

Jakub Hulák

Lokální pověst o králi, který obětoval vlastního panaše a milého své dcery pro lásku ke svému psovi, inspiroval nejen před dávnými a dávnými lety Klieperu, ale nyní s vlastním zpracováním přišel i soubor Překvapení při ZUŠ v Chlumci nad Cidlinou. A dobře učinil. Inscenace jednoznačně dokládá kvalitní pedagogické vedení dětí i jejich překvapivou hereckou (a hlasovou!) vyspělost. Všechny děti prokazatelně vědí, o čem hrají, cítí a ctí situace, v rámci kterých dokáží bezchybně pracovat s napětím, pointováním, střihy v náladách či v tempu. Nepřevyšují loutky, neexhibují, naopak s loutkami opravdu hrají. A určitě nejen proto, že si je samy vyrobily.

Samotná inscenace je plná drobných funkcí inscenačních nápadů, které nejenže podporují fakt, že text je realizován divadelní akcí,

nikoliv pouze verbálním projevem, ale zároveň povětšinou přinášejí do inscenace i příjemný nadhled. Ne vždy se sice situace či gag podaří vypointovat (např. pěkná scéna honu by si to při třetím přeběhu lovců určitě zasloužila), ale to jsou spíše drobné vady na kráse. Větším problémem bylo upadnutí tempa, respektive jeho monotonizace a určité znepráhlednění děje v druhé polovině představení. Záchrana Jana, scéna s Moranou, to vše by mělo přinést do představení finálovou gradaci, napětí a dynamiku. Nestalo se tak, ubylo i vypracovaných situací, vypointovaných gagů a fungujících nápadů. Naopak přibýly nápady nedotažené – např. retardující scéna s kytarou coby skálou, která byla příliš dlouhá a bez pointy a ve své výlučnosti vlastně i neopodstatněná. Scéna u Morany by rozhodně zasloužila větší akcentaci (výtvarně zpřehlednění uvnitř její sluje, větší vyhrání celé situace, podpoření dramatičnosti hudbou či zvukem apod.). Takto uplynula, aniž by ji leckterý divák stihl zaregistrovat. Naštěstí poslední věta neplatí o představení jako celku. To si rozhodně pozorost diváků vysloužilo. A hlavně zasloužilo.

Vítek Peřina

Soubor Překvapení z Chlumce nad Cidlinou dokázal, že pod dobrým vedením je možné i jednoduchými loutkami vlastní výroby na špejli odehrát celé představení.

Tomáš Volkmer

Hudební show

Nejedná se o divadelní inscenaci, ale o sled varetních výstupů, kterým předchází jakýsi textově hudební úvod; ten však nemá s následujícími čísly významově nic společného. Nejsou zde dramatické postavy, nejsou zde žádné vztahy, dramatické situace.

Varietní číslo vyžaduje především dovednost, bravurné zvládnuté řemeslo a velké nasazení aktéra (aktérů). Musí obsahovat pointu, vtip,

který je vrcholem, důvodem, proč dané číslo vzniká. Musí být jasně ohraničené, s perfektně propracovanou gradací. Potřebuje své publikum i svůj prostor.

Divadelní sál na divadelním festivalu příliš laskavým prostorem není, působí jako zvětšovací sklo. Klade tak mnohem větší důraz na precizní provedení (na detail) než například ulice či ples apod.

Jednotlivá čísla „Hudební show“ gradaci vesměs postrádají, ohraničení vzniká „ustřížením“ playbacku, při dnešních technických možnostech těžko obhajitelným, nemluvě o promarněné možnosti divadelního uchopení. Volba hudebních stylů je velmi dobrá ve vztahu k velmi dovedně provedeným marionetám. Jen cimbálka je trochu příliš náročná volba, pro tento typ loutek dosti nepřátelská, protože kinetika a výraz této hudby je pro marionetu těžko zvládnutelný. Nejlépe se loutkoherci vyrovnali s ABBou, kde jim velmi dobře vycházelo fárování pohybů loutek s kinetikou hudby – prokázali tak řemeslnou vybavenost a zdůvodnili, proč toto číslo zařadili do svého programu. Marioneta a umění ji vodit by však neměly být degradovány na lacinou produkci.

Vrátá Šrámek

Po shlédnutí tohoto představení bych rád podotkl, že tradice loutkového varetního divadla, a to nejen v Čechách, je tak bohatá, že by si zasloužila trochu hlubší exkurz souboru Ahoj do tohoto žánru. Varietní loutky jsou především postaveny na překvapivých možnostech technologie a jejím precizním provedení.

Tomáš Volkmer

Shenti Kuilei

Inscenace z dílny učitele ZUŠ Jana Štursy v Novém Městě na Moravě Tomáše Machka jsou typické hledáním nových cest, experimentováním, a to i za cenu občasného bloudění ve slepých

Jan za chrta dán

a dotažené, nakolik se daří sdělit samotný příběh. Rezervy ve sdělnosti ovšem mohou být způsobené tím, že inscenace vznikla narychlo, krátce před krajskou přehlídkou. Počáteční poutavý obraz podmořského světa každopádně v tuto chvíli slibuje víc, než se nakonec skutečně odehraje.

Jakub Hulák

uličkách, přehmatů či problémů. Nápad, který je základem letošní záhadně nazvané inscenace, se jeví jako nosný a šťastný. Způsob, jakým nás členové souboru Já a On, tedy Ivan a Jakub, uvedou do světa na dně oceánu, je fascinující. Střídme nasvícená animace (mírně dokreslených) vlastních rukou a nohou coby mořských živočichů díky dobře odpozorovanému pohybu a přesnému fázování vytváří dojem a atmosféru skutečného podmořského světa, jak ho známe z přírodopisných filmů či mořských akvárií. Od začátku představení dobře rozpoznáváme jednotlivé živočichy a jejich charakter. O něco hůř už vnímáme drobné příběhy, které se mezi tvory odehrávají. Můžeme se jen dohadovat, proč v jednu chvíli živočichové vylézají před scénu, čemu se chechtá hlubinná ryba s přízviskem Momotaró apod. Ústřední příběh je ovšem čitelnější. Mořští tvorové při úklidu dna pokrytého plastovými odpadky objeví zdroj ropy. Ropa jim časem zachutná a zvířátka na ní získají závislost. Když pak ropu objeví lidé a zahájí těžbu, frustrovaní živočichové se s tím nesmíří a způsobí destrukci ropné plošiny (zřejmě odkaz na nedávné události v Mexickém zálivu), aby získali zpět svou drogu. Tím ovšem způsobí ekologickou katastrofu a přivodí si vlastní záhubu. Inscenaci můžeme chápat jako „ekologický vtíp“, ironický a úsměvný pohled na člověka, který zachraňuje svou planetu a přitom nezná všechny souvislosti ekosystému, může tedy nechtěně uškodit... Téma je to dnes aktuální, zvláště v souvislosti s militantním ekologickým aktivismem. Otázka je, nakolik je ze strany souboru záměrné

Dlouho (možná až moc) se inscenace tváří jako prosté loutkářské cvičení, ve kterém si oba herci zatrénují schopnost vytvořit podmořskou atmosféru, a hlavně ruční animaci. Ale kdepak, nakonec se z toho všeho překvapivě vyklube i – být jednoduchý – příběh. Příběh o rybách na dně mořském, které objeví ložisko ropy, příběh o závislosti, kterou si ryby na ropu vytvoří, a o tom, co vše jsou kvůli této závislosti ochotné a schopné učinit, když se o ropu začne zajímat člověk. Ale to není vše. Příběh má totiž navíc i vtipný eko-rámec. Neboť ryby na začátku příběhu ropu získají díky tomu, že uklidí odpad, který se nahromadil na mořském dně. Tato ekologicky sympatická aktivita však v konečném důsledku vede paradoxně k ekologické katastrofě. Pan prezident by zaplesal...

Poselství je tedy jasné, jenom ten název inscenace zůstává tajemstvím... Ale i to je vlastně dobře, vždyť nezodpovězené otázky divadlu přidávají na náboji a vnitřním napětí. Co však bylo prokazatelně zřetelné, je evidentní zájem herečů o loutkové divadlo. Ten byl patrný nejen díky vypiplané (a fyzicky náročné) ruční animaci, ale také z faktu, že si herci jako jediní přinesli své loutky i na večerní diskuzi.

Vítek Peřina

Já a On z Nového Města na Moravě ukázal, že animací pomalovaných dlaní a jiných částí těla lze vytvořit krásné, poetické obrazy podmořského světa.

Tomáš Volkmer

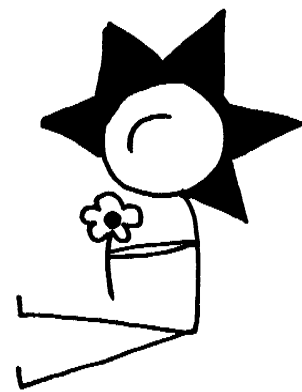
Kdo chodí na gotthaj

Inscenace sympatických mladých lidí, kteří se hraním divadla velmi baví. Zároveň hledají různé formy, jak vyjádřit sebe a také zamýšlené sdělení. Vzhledem k tomu, že se složení souboru neustále mění, dochází i k tomu, že se ledacos změní pro další představení, něco se vynechá a něco přidá, něco se víc zvýrazní. Dalo by se říct, že představení je pak určité dobrodružství, jak to vlastně dopadne, co divák pochopí, jak se bude či nebude bavit a orientovat v příběhu. Hledání sdělnosti tedy probíhá na základě zkušenosti s publikem, není tedy zcela promyšlené dopředu.

Tvůrci vlastně inscenují Erbenovu pohádku „Dobře tak, že je smrt na světě“, což ovšem nepoznáme hned. Mírně absurdně se tu inscenuje absurdita přání „být stále mlád“, a tudíž nezemřít. Toto přání je absurdní, všichni víme, že řád světa je takový, že se tomu nikdo nevyhne.

A když je přání absurdní, proč by nemohla být řečníkem malá nahatá panenka, která si přeje mít vlasy? Proč by mončičák nemohl být bůh? Proč by tam nemohl vystupovat se svými písněmi Karel Gott, který je v překladu vlastně taky bůh? Ale zároveň si Gotta tvůrci vypůjčili pro rámec písniček i určité stylizace vystoupení a oblečení, a záměr pro důsledně dodrženy název inscenace. A také v ní řečník prodává

(pokračování str. 8)

Hudební show

Shenti Kuilei

gotthajský salám, který je i s požitkem požírán. Nazvala bych to „multifunkční Gott“. Aby toho všeho nebylo málo, je tu také zapojena aktuální televize a její hloupé reklamy a seriály (naštěstí jen náznakem). Placaté loutky, plyšáci, zlatý slavík, vlastní identita...

A nejvýraznější loutka Smrti, která je celkem „realistická“ a dovedně vyrobená. Nakonec je vlastně ona ústřední postavou.

Vytváření obrazů a použité prostředky jsou ovšem někdy matoucí, protože si obraz nespojíme se zamýšleným obsahem. Nepoznáme, kde to jsme a kam se příběh posunuje, o čem se vlastně v ten moment hraje. A jsou chvíle, kdy to nevědí ani tvůrci sami.

Součástí je také živá hudba, která ovšem i přes všechny výhody inscenaci velmi podporuje a celkem dovedně – např. vrcholnou scénou, kdy dochází přeci jen k úmrtí panenky-řezníka – dramaticky podporuje.

Ale, jak sami tvůrci pověděli, my už bychom to rádi nechali být a udělali něco pořádného. Rozhodně na to mají! I přes nejasnosti byl na herce prima pohled, mají skvělý náboj, chuť vyjadřovat se za sebe a má to „drajv“!

Mirka Vydrová

hudba+ – Velmi dobrá scénická hudba, kvalitně provedená, která rytmizuje – fázíje – tok inscenace, podporuje, vede, někdy trochu přetlačuje hereckou akci. Rozladěná kytara ve vztahu ke klarinetu v počátku inscenace je chyba kvůli výrazné disproporcii v ladění tzv. „o cihlu“, které se nikde jinde muzikanti nedopouštějí. Byť tato falešnost nabízí tušení záměru.

Ani takto vystavěná zvuková-hudební složka však nepomohla k přehlednosti inscenace. Velmi často totiž herecký výraz podpořený hudbou, zpěvem, přebíjí sdělovaný význam. Volba prostředků je často jakoby nahodilá, vzniká tak směs emocí, znaků, odkazů, ve kterých se téma(ta) dost obtížně hledají.

Vrátá Šrámek

Zlatovláska

Jen několik slov k herectví v této inscenaci. Především je vidět, že Boudáci řemeslo s marionetami ovládají a umějí s loutkami velmi pečlivě pracovat. Důsledně slouží textu a veršům Kainarovým, ale dochází k tomu, že jej více jen ilustrují umírněným pohybem a výrazem, než aby dramaticky s postavami jednali a rozehrávali je. Než aby vložili do úst i do pohybu více charakterističnosti a emotivního vzrušení, když jej vyžaduje situace. Stane se pak to, že se vlastně příběh Zlatovlásky těch loutek tak moc netýká. Že svůj osud snad ani neprožívají, že to vše spíš tak samozřejmě plyne. Bylo by příjemné prožít něco víc, než se říká v textu. Anebo vidět, jak loutka pohybem a patřičnou intonací sdělí emoční vztah k dění, k vytvořené situaci. Díky tomuto vztahu a zvýraznění charakteru se pak může měnit temporytmus celé hry, situací. A začneme se o postavu bát nebo jí fandit či důvěřovat, že žije. Loutka pak také může vést živý dialog, protože jí o něco jde. V pojetí toho, co jsme viděli, jaksi vše mírně monotónně plyne, a být je i Kainarova řeč krásná, zůstává trochu samoúčelná. Verše se nestanou slovy figur a my, kolébání přednesem veršů, mírně usínáme... A přitom je tam tolik zloby, lásky a krásy. Tak sem s nimi, protože Boudáci na to evidentně mají!

Mirka Vydrová

Na marionetářských schopnostech souboru Loutkového divadla v Boudě z Plzně postavil Michal Havlík realizaci svého dávného snu – Zlatovlásku Josefa Kainara.

Vzniklo tak klasické, iluzivní, loutkové představení. Zajisté poctivá práce.

Vybavenost souboru však byla využita pouze k verbální interpretaci Kainarova textu.

Barvotiskovou bohatost scénografie umrtvovala loutkářská „činohra“. Bohužel jsme neviděli, co loutky umí a mohou. Nedošlo k výraznější pohybové ani hlasové charakterizaci postav.

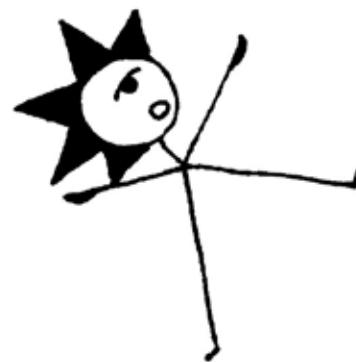
Také hudební složka udržovala představení v celkové monotónnosti. Přesto je příjemným zjištěním, že představení dětské obecnostvo přijímalo, že oživení v sále přinášely právě loutkářské momenty (sbor mravenečků nesoucích perly, lov holubice zlým králem).

Tomáš Volkmer

Chrudimská židle

Nikoliv poprvé se součástí scénografií představení souborů na letošní Loutkářské Chrudimi stává jednoduchá dřevěná židle ze světlého buku. Tato židle se na scéně mnohdy prosazuje natolik, že tak vzniká samostatný fenomén, tzv. chrudimská židle.

Tomáš Volkmer

str.

Kdo chodí na gotthaj

Zlatovláska

DISKUZE

Celá sobotní diskuze se nesla ve znamení omezeného času. Viděli jsme dvě dvoj-představení, takže bylo třeba v čase před Křeslem pro hosta prodiskutovat pět inscenací. Zatímco některé se do vymezeného času vešly, jiné rozproudivy velmi živé diskuze.

První v pořadí byl chlumecký Jan za chřta dán. Publiku i porotě se líbilo zapojení dětí. Ctily situace, (v nejlepším) sloužily celku, inscenace byla hrána s chutí a působila vyzrálé. Zatímco první polovina fungovala výborně, v té druhé se vyskytlo několik problémů. Porota zmiňovala především zapojení hudebníka s kytarou do hry – nebylo dostatečně motivované a zpomalovalo inscenaci – a pak samotný závěr. Pro některé byla poslední scéna příliš rychlá a nesrozumitelná, pro ty, kteří ji pochopili, pak neuspokojivá. K porážení Morany stačilo trefit správnou nit (byť na třetí pokus) a Morana i se svým příbytkem byla v tu ránu zničena. Dalším, déle probíraným tématem byla scénografie. Zejména plyšový pavouk více lidem vadil a kazil jednotné výtvarné pojetí. Tomáš Volkmer pak ještě pojmenoval často se navracející lokální scénografický fenomén, pracovně nazvaný „Chrudimská zidle“ (na str. 8).

U Hudební show chrudimského souboru Ahoj se již publikum zapojilo do diskuze aktivněji. Převládaly hlasy, že se jedná spíše o estrádu než o inscenaci. To s sebou však nese jisté problémy: spíše než do divadla patří na ulici, a především klade nároky na řemeslnou zdatnost, které nebyly v tomto případě zcela naplněny. Soubor se sice pokusil jednotlivá čísla spojit jakousi jednotnou linkou, avšak podle ohlasů publika vyvolal začátek jenom ještě větší nejasnosti – Co znamená hudba, která herce probudí? A proč pak jdou hrát? Bylo také zmíněno, že estrádní čísla by měla mít začátek a konec, radě lidí vadila prudkost, s jakou byla hudba vždy po chvíli useknuta.

Další v pořadí byla „inscenace na objednávku“ Shenti Kuilei. Všichni ocenili výbornou práci s „loutkami“, animaci, které se velmi dobře podařilo reprodukovat atmosféru a tempo života na mořském dně. Porotci si kladli otázky ohledně srozumitelnosti děje, avšak některé hlasy z pléna naopak ocenily nenápadnost, se kterou je nabízen děj, který má více rovin, nežli se může na první pohled zdát. Škoda jen, že některé nápady nebyly důkladněji využity – zejména odpadky na forbíně, kterých si řada lidí podle všeho všimla, až když se na konci rozsvítilo, a také svícení baterkami zevnitř jednotlivých tvorečků, které umocňovalo dojem tajemna (zatímco nasvícení baterkou shora všechna tajemství odhalovalo). Několik zmatků také vyvolali mořští živočichové. Autoři sice prohlásili, že nemělo jít o žádné konkrétní tvory, avšak většina přítomných je tak chápala. Jako záhada pak působil Momotaró (navíc svým jménem konotující jednu loňskou inscenaci) a také trochu sasankovitě nohy, které vždy při umření výrazně duply.

Zdaleka nejvášnivější diskuzi pak rozpoutal Flajšplyš se svým Kdo chodí na gotthaj. Největším problémem byla myšlenková nejednotnost inscenace. Začínalo se tématem tří přání, končilo se však příběhem o lapené smrti a nad tím vším se klenul Karel Gott. Pro někoho se všechna témata spojila v jedno sdělení, pro jiné nikoli a pro někoho byly odkazy na Gotta odhaleny až během diskuze. Luděk Richter prohrál sázku, že vydrží celou diskuzi mlčet a nabídnul, že když se inscenace líbí, možná do ní jenom dobásňujeme, co v ní chceme vidět. Jediný zástupce souboru vysvětloval, jak se inscenace s každou reprízou mění, protože se neustále pokoušejí obnovit vše, co se překladem z němčiny vytratilo. Vedle otázky témat inscenace se pak také delší dobu probírala hudební stránka, která byla až na několik drobností vesměs všemi doceněna jako výborná. To se však už čas nachyloval a Tomáš Volkmer debatu uzavřel tím, že bylo o čem diskutovat, což je pro soubor samo o sobě velkou odměnou.

Poslední probíranou inscenací, z časových důvodů trochu ošizenou, byla boudácká Zlatovláska. I zde se diskutovalo živě. Největším tématem byl Kainarův text. Proč byl použit? Někteří jej mají velice rádi a špatně nesli zásahy do něj, jiní zase volali po ještě větších zásazích a škrtech (text ve více situacích dubloval dění). Více lidem připadala inscenace poněkud těžkopádná a přespřilíši pietní. Několikrát bylo také zmíněno, že i přes nepochybnou technickou zdatnost souboru inscenace nepředvedla „co loutky dokážou“ – v tomto kontextu zazněla také slovní spojení „loutkový realismus“ nebo „scénické čtení s loutkami“.

Ale to už jsme museli končit, protože se blížil další program, takže nedořečené náměty k diskuzi byly odkázány do kuloárů, daleko od pozorných uší redakce.

Zaznamenal: žák

HODNOCENÍ KRAJSKÝCH POROT

PRAŽSKÝ TAJTRLÍK

Divadlo Kordula Papírové pohádky aneb Tři pohádky o kmotru zajíci

Mirek Hartmann: One woman show, divadlo jedné herečky o třech příbězích pro nejmenší. Vyprávění o tak trochu vychytralém zajíci, formou „knižního kouzla“. Herečka s dětmi „kolem prstu“ vyčaruje příběhy, které jí děti svým zapojením do hry pomáhají dobudovat a spoluprožít. Děje se na ploše velké obrázkové knihy s pohyblivými prvky a plošnými loutečkami.

– Je podivuhodné, s jakou přirozeností herečka vytváří z „diváčeků“ rovnocenné partnery, herce příběhů. Rozdáváním maskami zvířátek se jakoby stírá pomyslná čára mezi jevištěm a hledištěm.

– Velice nápaditá a záslužná je prezentace fenoménu knihy jako artefaktu. Jako vzácné součásti života (nejen) dětí. Forma, jak je pro knihu získat, je „očarovat“ ji. Vždyť v každé „kouzelné“ knize je ukryt čarovný příběh. Téma kouzelného hraní s knihou.

– A tak i s námi, bývalými dětmi, bylo kouzleno s šarmem a laskavostí, což si zaslouží velkou poklonu.

– Inscenace si zaslouží přívětivé komorní prostředí. Je na zvláštění, nakolik to musí být prostor divadelní.

Irena Marečková: Výprava je zvětšenou obrázkovou knihou, kde se hraje na malém množství dvoustran, opatřených několika prostorově funkčními kapsami a otvíracími okny. Ztvárnění knihy a masek samotnou performerkou inscenace je záměrně nerafinované a jednoduché jako dětská kresba. Cíleno je hlavně na možnosti drobného rozehraní obrazů k samotnému vyprávění herečky, jejíž komunikace s publikem je tady dominantní. Tomu mělo pomoci i vytvoření komunikativního prostředí pomocí světla v sále. Nasvícení opony za aktérkou bylo už zbytečně navíc.

OPAL OPAVA

Tři zlaté vlasy děda Vševěda

Klasickou Erbenovu pohádku hraje soubor v úpravě zhruba sedmdesáticentimetrovými marionetami na drátě s odkrytým, leč odstíněným vedením zpoza metrových pomalovaných panelů (les, chalupa, její interiér, královská síň...) v kombinaci s batikovanými pruhy látek (řeka, moře, Vševědův palác) a s herečky provedenými postavami tří sudiček (tedy i Vševědovy matky).

str.

Vůči pohádce jsou pokorní (nikoli však pasivní), ukáznění, zklidnění a soustředění, a najednou je vidět, že s loutkami opravdu umějí – hrají s nimi velmi přesně to, co je třeba, a dokáží i přesně odlišovat, kdo je v dané chvíli v prvním plánu a kdo situaci jen doplňuje, citlivě se smyslem pro tu kterou situaci a její náladu. A byť Plaváčka hraje dívka – což je u tematiky založené na heterosexuality vždycky problém – hraje ho výborně. Celá inscenace je herecky přiměřená a uměřená a zároveň tvárná a emotivně působivá. Je dramatická a má magické kouzlo, díky němuž i dětští diváci tichnou a ani nemukají v očekávání věcí příštích.

Inscenace měla na přehlídce premiéru, a i proto se v ní samozřejmě najdou také rezervy. Po předělání volají ony stylově velmi různorodé a málokdy funkční panely, jasnějšího vymezení a většího soustředění si žádá práce s prostorem, který nemusí nutně obsáhnout celé jeviště, a v souvislosti s tím i zatím absentující práce se světlem. Za domyšlení stojí i klíčové okamžiky příběhu, jako je spatření sudiček králem, plavba Plaváčka v košíku či loutka Vševěda a trhání jeho vlasů, a zejména ty momenty, ve kterých se udá nějaké kouzlo – proměna Vševěda-stařečka v děťátko, výtrysk živé vody a znovuobje-

ní „mladících“ jablek. Větší naléhavost by měly dostat i tři úkoly, jež Plaváček cestou slíbí splnit, a zpřesnit by se měl temporytmus a vazba některých scén, zejména trojího konce.

Byť je tu tedy ještě leccos, co je žádoucí dotáhnout, doplnit a zlepšit, jde o inscenaci v nejlepším slova smyslu kultivovanou a přitom živou a působivou.

Proto ji porota nominuje k přímému postupu na 60. loutkářskou Chrudim 2011.

Luděk Richter

TURNOVSKÝ DRAHOKAM

LS Vozichet Jablonec nad Nisou Nastavte uši, pozorujte...

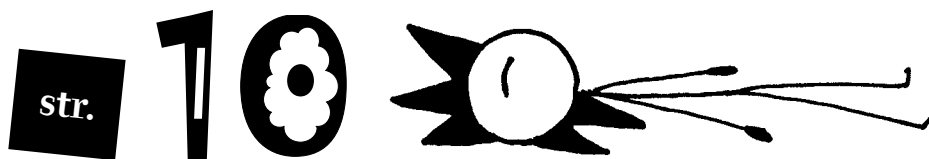
...a tak dále – název je daleko delší, ale ten jsem si nezapamatovala ani nepoznala. Scénář a režie Jiřina Polanská. Na jeviště v úvodu vtrhli folklórně oblečení herci s nůšemi a ocitli jsme se na tržišti, kde kromě vyvolávání nabízejícího zboží posléze loutkářskými prostředky (maňásky, loutečky s klapací pusou navlečené na šňůře aj.) zobrazovali děje kramářských a lidových

písní a činili tak zajímavě a zábavně. Najednou nastal zlom a ocitli jsme se někde úplně jinde a sledovali rovněž zajímavě ztvárněné příběhy vycházející z děl Woodyho Allena, Ivana Wernische či Mariana Pally, a to poněkud mátko. Protože i když jednotlivé příběhy vesměs nápaditě fungovaly, žánr inscenace, celek a jeho směřování jsme pojmenovat nedokázali. Je to pouhé pásmo? Ale to by bylo poněkud degradující označení. Je to koláž? A co nám chtějí výběrem předloh sdělit?

Nejvýraznější kvalitou je zatím rozhodně herecké nasazení všech tří aktérů (stejně obsazení, jako u loňské na LCH nominované inscenace Zlaté kuře – Kateřina Císařová, Bára Pumrová a Martin Zítka) a také většinou ucelené a pointované sdělení jednotlivých příběhů. Pokud se souboru podaří vybudovat z jednotlivých příběhů skutečný celek (např. přehodnocením nastoleného tržišního rámce a kostýmování či změnou pořadí jednotlivých příběhů a prolutím všech dob, jež postupně zobrazují...), už takhle zajímavě inscenaci to rozhodně prospěje.

Alena Exnarová

Odborná porota: Irena Marečková, Štěpán Filčík,
Alena Exnarová

Na noční prohlídku Muzea loutkářských kultur se, jako každý rok, dostavilo spousta zájemců. Někteří z nich pak volně přešli do prvního patra, kde se v malém sálku konalo Křeslo pro hosta. V něm zasedl již několikrát zmiňovaný Jiří Oudes. V příjemném rozhovoru vedeném Luděkem Richterem, jsme se dozvěděli spousta zajímavostí z Jirkova osobního i profesního života. Poté vypukla dlouho očekávaná vernisáž „Živý mluvící exponát“ Ireny Marečkové. Unikátní výstava by neměla nikoho minout. Je to jedinečná příležitost dozvědět se ještě víc o práci této významné výtvarnice.

Weida a PET

Překvapení

Děcka (12, 13 let) ze souboru Překvapení Chlumec nad Cidlinou navštívila naši redakci. Přišla se podívat, jak pracuje jejich starší sestra ve zbrani, totiž ve šňůrkách... prostě Petra Hlubučková.

Ta opravdu hodně pracovala, a proto je chtěla vypudit, ale děti se nedaly, a tak jsem s nimi udělala pidirozhovor.

Redakce (R): Po kolikáté jste na LCH?

Soubor (S): Někdo už podruhé a někdo poprvé.

R: Měli jste čas něco vidět?

S: Skoro všechno. Akorát když jsme hráli, tak ne.

R: A co se vám nejvíc líbilo?

S: Tak nejvíc Hudební šou (Ahoj Chrudim). Protože dobře ovládali loutky a bylo to legrační. Třeba jak se nátřásala ta loutka zpěvačky.

R: Hmm. A co se vám líbilo ještě?

S: No, já nevím, jak se to jmenuje. Bylo to úplně první.

R: Poslední Kašpárkova šance a Příběh?

S: Jo, s tím papírem. Tak to bylo hodně dobrý. To se mi líbilo nejvíc.

R: Jak dlouho spolu hrajete?

S: No, chvíli. Protože my jsme dva soubory. V Překvapení jich bylo málo, tak jsme k nim přišli. My jsme půlka Štrůdlu. No a já dělám jen hudbu.

R: A co vás na divadle baví?

S: Že jsme dobrá parta. Hodně se toho naučíme. Třeba, že se pak nebojíme něco říkat.

R: Chtěli byste být herci, až budete velcí?

S: No, to já nevím. Já bych chtěla zůstat u divadla... Ale žít ve s tím...?

R: Chtěli byste něco vzkázat publiku?

S: My jsme zrovna chytili úžasné publikum. Hodně nám tleskali, tak jim děkujeme. Jo, že nás chválili.

Weida

hrajou hlavně pohádky pro děti. Na Malé scéně to je po celý rok, tak jednou dvakrát do měsíce se tu hraje loutkový divadlo.

Pamatujete si nějaké inscenace, které se vám hodně líbily?

Hodně vzpomínáme zrovna na Strípek z Plzně, Kouzelné mlejno. To jsme tenkrát viděli a bylo to prostě kouzelné. A z profesionálních to bylo asi před třemi lety Divadlo Minor, když tady zakončovalo festival (inscenace Bruncvík a lev – pozn. red.).

Když takhle chodíte na představení, vnímáte během let nějaký rozdíl?

Musíte to brát tak, že jsem starší člověk, a teď je to opravdu čím dál modernější a myslím si, že ani děti to tak nebaví. Nemůžu se ubránit dojmu, že děti klasickou pohádku vnímají mnohem líp než něco moderního.

Myslíte tím, jak je to pojato, nebo celkově klasické pohádky, jako Červenou Karkulku a tak?

Všechno. Všechno tohle přesně myslím. Nevím, je to prostě můj dojem, to musíte tak brát, vy taky budete mít jiný názor, až budete starší.

To by bylo k představením, ale pozorujete nějaký rozdíl třeba po organizační stránce?

No, je to bída, že vám to musím říct, ale když se celá ta Chrudim odehrávala čistě kolem divadla a bylo tam všechno – zahájení, zakončení, koncert, všechno, hrálo se tady kolem divadla, to se nám líbilo víc. Ale teď je trend, aby do toho bylo víc zapojený město, takže je to rozstrkaný všude a ten duch Loutkářny se vytratil. Nemůžu si pomoci, je to můj názor.

Vnímáte nějaký rozdíl v lidech, co sem jezdí?

To nemůžu říct. Myslím, že loutkáři, to je taková zvláštní sorta lidí, který jsou příjemní, milí, absolutně mi nevadí. Občas mě mrzí, když dělají něco, co by se nemělo, a nereagují na to, že jim člověk

řekne, aby to nedělali. Ale myslím, že jináč jsou celkem v pohodě. A i Chrudim myslím přijímá, že loutkáři přijedou. Co vám budu povídat.

Takže máte pocit, že je rozdíl mezi festivalovým publikem a publikem během roku?

Když je to během roku, tak víc chodí maminky s dětmi. Teď je to tak trochu víc pro vás... a ono se to pozná, že se sem ty lidi vrací. Když padnete někomu do oka, tak si ho pak víc všimáte, on si všimá vás. Pak vám říkají: „Za rok na shledanou,“ a když za rok přijedou a uvidíte je, tak jste rádi, že jsou zdraví a v pohodě. Třeba pan Písek, jestli víte, to byla loutkářská legenda. A nikdy se nezapomněl přijít zeptat, jak se daří. Nebo sem ještě jezdil jeden pán z Rychnova nad Kněžnou. To bylo to samý, taky to byl starší loutkář a ten měl vždycky osmou řadu, druhé sedadlo, nikdo mu tam nesměl sednout.

Chrudim vám dala spoustu známých...

Jistě, jistě. A taky práci, kterou mám opravdu ráda. Jsem ráda, když to klapne bez problémů, když si nikdo nestěžuje, nenadává. Bez toho by se to nedalo dělat, kdyby byla odezva: „Co mně je po tobě?“

A kolektiv uvaděček máte dobrý?

Jo, to je v pohodě. Ale jsou to samý baby, takže to víte, že se někdy něco vyskytne, ale jinak je to v pohodě. Máme se rády – teda, já nevím – ale myslím, že se máme rády. Mám ráda celou tu divadelní společnost. Když člověk zůstane takhle sám, děti jsou pryč... a co doma? Máme tu Loutkářnu a přes rok divadla, plesy a tak, takže víme, co se v Chrudimi šustne.

PET - žák

...s Martou Antušovou – paní uvaděčkou na LCH

Jak dlouho už pracujete na LCH?

Sedmnáct let, bez přerušení. Od důchodu, už jsem stará baba.

Ale stále vitální... A co jste dělala před důchodem?

Byla jsem obyčejná dělnice v Elitce, v punčochárnách.

Jaký máte vztah k divadlu – spíše pracovní, nebo se také chodíte dívat?

Já mám divadlo moc ráda, je mi to milý, co hrajou, a opravdu se chodím dívat na každé představení.

I během festivalu?

Ne, během Loutkářny na to není čas, to je pořád šup sem, šup tam. Ale během roku ano, to tady

Křeslo pro hosta s Jiřím Oudesem

SEMINÁŘE

D jako dramaturgicko-autorský seminář

Co nového říci o dramaturgickém semináři Ludka Richtera? Hned na začátku jsem byl uvítán varováním, že nic příliš zajímavého neuvidím – jak už to tak u dramaturgů bývá, sedí se okolo stolu, diskutuje se o textu a vrcholem veškerého dění je občasné usrknutí ze šálku s kávou.

Tolik tedy k obecné náplni semináře, jak si ji všichni dobře dokážeme představit... A jaké kurióznější momentky se mi podařilo během mého šmírování postřehnout? Zjistil jsem například, že Luděk dává na čůrací pauzu 18 vteřin, v případě, že je v budově málo toalet v poměru k množství lidí, je ochoten stoupnout na celých 23 s. A jeden účastník semináře pak definoval divadlo poezie slovy „více se tam mluví, než máchá rukama“.

Poslední zajímavostí před mým odchodem (a domnívám se, že úmyslně zosnovanou za účelem mne přesvědčit, že i dramaturgicko-autorský seminář může být akční) bylo odhalení informačního šumu, který způsobil, že se Luděk připravil na odlišnou podobu textu, než se kterou chtěl účastník skutečně pracovat. To už si i Luděk musí vzít minutu, aby rychločtetbou zdolal dramaturgický koncept, který před ním zůstal utajen...

žák

Seminář B (Barvy) aneb Čára i barva jsou divadelní bytosti

Do dílny Hanky Voříškové vcházím ve chvíli, kdy je vyhlášena přestávka. Ale je prý první. Hanka se na rozdíl od včerejška, kdy to bylo klidnější, rozhodla být akční. Dneska jde o tělovou energii. Frekventanti spokojeně přežvykují svačinky a já se dávám s Hankou do řeči.

Seminář Ř

Seminář B

V tomto semináři jde především o proces. Jakákoliv fáze malby je představením a je neuvěřitelné, jaké vztahy spolu mají barvy a štětky, jak spolu komunikují... Papír je přečte místo, kde se pouze odráží obrovská energie, kterou je ovládáno tělo! Proto dnes seminaristé zapojovali celá svá těla a na papír vráželi pocity, které se v nich děly. A že to jsou emoce! Od radostného „Mám to!“ přes našťvané „Ach jo!“, nerozhodnost a strach, apod. Na obrazech se odehrávají celé série pocitů, ale na prvním místě je stále proces. Hanka považuje tuto metodu za způsob divadelního myšlení. Vždyť právě takto, skrze emoce, fázování, vedení sebe sama si může každý „skicnout“ své představení na papír.

Podstatou tohoto semináře (který je v leccem pokračováním Hančina semináře „Divadlo na papíře“ z 57. LCH) není vyrábění a malování, ale improvizace. Pouze se čeká, co proces přinese...

PET

Z jako zvuk a zvučení

Seminář Z se nachází v prvním patře. Když přicházím, nezdá se být tato skutečnost důležitá. Seminaristé stojí v kroužku a zpívají kánon. Jednotliví zpěváci vstupují doprostřed kruhu, vyměňují si navzájem místa a spolu s tím si předávají hlavní hlas. Vedoucí Ridina je aktivní a milá, pomáhá, radí a každou notičku či tlesknutí patřičně prožívá.

Pak přichází rytmické cvičení. Všech cca patnáct (!) seminaristů vytleskává a vydupává rytmus a v tu chvíli se začínám děsit, aby se seminář mimoděk a nepředvídaně nepřestěhoval do přízemí. Jednotný rytmus je postupně nahrazován sólováním a ukazuje se, že je těžké udržet tempo. Ono je vůbec těžké nezrychlovat a rytmické cvičení neustále sklouzává od houpavého moderata do ostrého „speedu“. Ale sólistka má pořádný „drajv“ a i stydlivější účastníci postupně překračují vlastní stín a pěkně se uvolňují. Jen tak dál!

žák

str. 12

Seminář Z

Seminář Z (Znění a zvucení)

Dýchání, rozcvičení, seznámení, rytmika, posílání hlasů, běh s hlasy, rituály, písně bez klasických slov. Smích, radost a zábava!

Agenti Hlodavci, s. r. o.

Seminář R (Restaurant „Grotoska-Chrudim“)

Leč unaveni z včerejšího družení, přece jsme se naškrobili a společnými silami stvořili dokonalý stroj, který fungoval naprosto perfektně i bez jakéhokoliv pohonu. Vařené/nevařené brambory s rytmickým kořením. Mňam!!! Děkujeme nejmenovanému členovi Tate Iyumni... <3

Agent D.K.F.B

Seminář B (barvy)

B – byl seminář barvy, B – je seminář black. Bavíme, barvíme, blacujeme, černá je věrná.

Agenti načerno

Seminář A (Animace)

Dnes jsme dokončovali včerejší animace a začínali nový. Zkoušíme různé loutky a dokončujeme scény. Dáváme fotky do počítače a upravujeme je a z toho vznikají krátké animace. P. S.: Opět chci pozdravit pana Dobrý den.

Agent Na shledanou

Vernisáž výstavy 60 Loutkářských Chrudimí

Včera v 17.00 byla podruhé, tentokrát pro loutkáře zahájena výstava 60 Loutkářských Chrudimí.

Po úvodním slovu Aleny Exnarové křtil Luděk Richter dodatek k Almanachu z roku 2001, který vyšel u příležitosti 50. LCH a mapuje posledních 10 let. Knihu s názvem Loutkářská Chrudim 2001–2011 si můžete koupit ve vestibulu DKP. Jak sám Luděk řekl, knih si váží natolik, že nemá rád, když na ně někdo bryndá. Tak se nic nepolevalo, ale přesto se přijíjelo. O patro níž se sešli pozvaní bardi a bardky amatérského loutkového divadla na neformálním setkání.

Vy se s nimi můžete setkávat taky. Jsou tady na Chrudimi. Znáte je? Přijďte nám říct nějaké jméno.

Jo, a na tu výstavu se rozhodně zajděte podívat. Stojí za to. Jsou zde instalovány loutky a časově scéně z nejrůznějších amatérských divadel, které úspěšně vystupovaly na LCH a taky spousta fotek.

Fakt hezká výstava.

Weida

Irena = exponát

X. přehlídka individuálních výstupů s loutkou 2011–2012

Skupina amatérských loutkářů Svazu českých divadelních ochotníků vyhlašuje X. ročník přehlídky individuálních výstupů s loutkou a malých loutkářských forem ve spolupráci s:

NIPOS ARTAMA, Českým střediskem UNIMA, Redakcí časopisu Loutkář, Občanským sdružením DILLA, Českomoravskou radou Svazu klubů mládeže, 8. městskou částí Prahy, Divadlem S + H, Naivním divadlem v Liberci a Uměleckou výrobou Mašek Znojmo.

Posláním přehlídky je působit na zvýšení úrovně loutkoherecké práce v amatérských loutkářských souborech a podpořit vystupo-

vání loutkářů při nejrůznějších příležitostech. Při vyhlášení pravidel přehlídky byly vyhodnoceny zkušenosti z uspořádání předchozích ročníků akce.

Kategorie výstupů

1. výstupy jednotlivců:
  - a) s komplexním loutkohereckým projevem,
  - b) výstupy varietní a pantomimické,
2. výstupy studentů ZUŠ, učitelek mateřských škol,
3. výstupy malých, nejvýše tříčlenných skupin.

Účast na přehlídce

Přehlídka se může zúčastnit každý obyvatel ČR starší šesti let, který podá včas přihlášku. Další podmínkou je, že loutkové divadlo není pro něj zdrojem obživy. Přihlášku je třeba zaslat na adresu ředitele přehlídky nejpozději do 30. 12. 2011. V přihlášce účastník uvede, do které kategorie se hlásí, dále pak název výstupu s uvedením autorů, své jméno, adresu, PSČ, datum narození a případně členství v souboru.

Organizace přehlídky

Přehlídka je dvoustupňová. Podle počtu přihlášených a místa jejich pobytu v ČR budou upřaděna první kola. Nejlepší výstupy vybrané porotou postoupí do užšího výběru, případně přímo do finále. Finále přehlídky se uskuteční v rámci programu Loutkářská Chrudim 2012. První kola proběhnou od února do května 2012. Délka výstupu by neměla překročit dobu 6 minut.

Kategorie hodnocení výstupu

1. Dramaturgie výstupu – celková úroveň textu, případně námětu, jeho myšlenková závažnost, nápaditost a originalita pojetí.
2. Loutkoherecký projev – zvládnutí loutky, hlasového provedení.
3. Výtvarné řešení
4. Celkový účinek výstupu, který je kritériem rozhodujícím.

Porota a ceny

Poroty pro obě kola jmenuje SAL SČDO. Ty vyhodnotí všechny výstupy a určí postupující. Finálová porota určí vítěze v jednotlivých kategoriích, případně ocení vystupující za zajímavé výkony. Ceny mohou získat pouze vystupující loutkáři na přehlídce. Všichni účastníci přehlídky obdrží účastnické diplomy, vítězové a jinak ocenění pak věcné ceny.

Zabezpečení akce

SAL SČDO garantuje zabezpečení konání přehlídky a účastníkům uhradí cestovní náklady.

Jan Pém, předseda SAL SČDO
JUDr. Petr Slunečko, ředitel přehlídky

Přihlášky je třeba zaslat na adresu: JUDr. Petr Slunečko, Praha 8, Březiněves, Za Sadem 213, PSČ 182 00.

-psl

13

str.

CO SA MYSLÍ PUBLIKUM

Jan za chrta dán, Překvapení ZUŠ Chlumec n. Cidlinou

– Vždycky mě na Chlumci baví, že jsou do toho zapálení, že je to čistá práce.

– Já mám psy hrozně ráda, tak se mi líbili, hlavně jak vždycky obličoval toho pána.

– Úžasný loutky, byly jednoduchý, ale dobře se s nima pracovalo.

– Tak to bylo moc vtipný. Líbilo se mi, jak se u toho ty děti bavily... A skvělý loutky! Ty si určitě vyrobily. A bezva hudebník.

– Moc se mi to líbilo. Děcka do toho šla s elánem, skvěle vodila loutky. Klučina na kytaru byl šikovnej. A líbila se mi i volba předlohy.

Hudební Show, LS Ahoj Chrudim

– Co to do prdele bylo?

– Jak se to sem dostalo?!

– No, dobrý, loutky vtipný, ale jenom s nima kejvali do rytmu, ne?

– Líbily se mi kostýmy těch pánů.

– Byl to kýč.

– Nepochopila jsem to.

– Bylo to hrozně očekávatelný, bez nápadů, hned bylo všechno jasný.

– Nechce se mi o tom nic říkat. Nevím, proč to tady bylo. Ale měli fajn kravaty.

– Nechápu, proč je tohle na LCH, bylo mi za ně trapně. Nechápu prostě proč! Estráda.

– Ten úvod... tragédie!

Šuntí kolej

– Svítící rybičky fajn.

– Vizuálně zajímavé, ale slabé téma. Jako ekologicko-fetácké. Ale co z toho plynulo?

– Výborné v jednoduchosti. Hezká atmosféra.

– Podmořský svět a scéna skvělá.

– Jako potápěče mě to potěšilo, a to bez legrace. Ta muréna byla jako živá.

– Chtělo by to na závěr ještě nějaké překvapení. Použít další část těla a nechat proplout třeba vorvaně.

– Usnul jsem.

Kdo chodí na gotthaj

– Bylo to živý, mladý, bezvadný, nadšený a moc mě to pobavilo.

– Malej divák: Bylo to dobré, ale ten kečup asi někoho postříkal.

– Velkej divák: Velkej divák se bavil jako malej divák.

– Maminka s holčičkou: My jsme si poplakaly. Asi to bylo pro starší. Já jsem s tím sama měla problém. To rozklíčovat.

– Existenciální problémy dorostenců. Řešením nepřekvapili, ale dobrí.

– Baví mě to, že se mladí lidé baví. Forma už je ale něco jiného...

Zlatovláska, V boudě Plzeň

– Oceňuju vodění loutek, scénu.

– Líbí se mi, že ještě někdo hraje iluzivní divadlo.

– Představení se mi líbilo, líbil se mi styl vodění, provedení, ale ten text je dlouhej, navíc ve verších, takže to trochu unavovalo; nebylo to dost dramatické, aby to udrželo pozornost.

– Líbilo; stejně dobrý jako film.

– Představení se nám líbilo, nejlepší byla hra s loutkou (reakce společnosti: „Vždyt jsi spal, celou dobu!“), líbilo se nám, že to nebylo dlouhý, já jsem od rána hrozně unavený.

– My jsme ji měli bezhlavou.

Kontrast ve Spolkovém domě

Během jedné hodiny jsme viděli dva kontrastní přístupy nejen k loutkovému divadlu, ale k tvůrčivosti vůbec.

Na představení Jan za chrta dán souboru Překvapení (ZUŠ Chlumec nad Cidlinou) jsem šel s velkými obavami. Na LCH jsem viděl inscenaci se stejným názvem od plzeňského souboru V boudě a bylo to skvělé. Nedovedl jsem si dost dobře představit, že lehký nadhled „Bouďáků“ lze ještě více posunout a zjednodušit. Omrzelo mě také již neustálé zaostřování svých starých unavených očí na pidi-mini-mikroloutečky a obával jsem se, že téměř nic nevidím. Hle, viděl jsem! Viděl jsem živé (!!!) divadlo, které mě nesmírně bavilo. Zíral jsem a chtěl ty krásné mladé lidi vidět ještě jednou, ještě jednou, a možná, že nenasytně ještě jednou.

Druhé představení (vystoupení?) byla Hudební show (loutkářského souboru Ahoj Chrudim). Dva pánové přijdou na jeviště, udělají „humor“, že představení bude dlouhé 3 hod. a „jako usnou“. Jakási hudba je vzápětí vzbudí, oni vstanou a jdou na to. Představení se skládá z několika hudebních čísel, ve kterých by měly variální loutky předstírat zpěv a hraní na hudební nástroje.

Loutky jsou na jeviště většinou přivlečeny a tam se v rytmu třesou. Po několika sekundách třesení loutkami přichází nuda.

Je zvláštní, jak mohou být válečky bez nohou živými jednajícími postavami a jak mohou být marionety na nitích mrtvým materiálem.

-Br

Nedalo mi to...

Asi teď budu za suchara (protože mám být také tím mladým rebelujícím, existenciální problémů řešícím člověkem), ale co se nám to dělo na Malé scéně v představení Kdo chodí na gotthaj? Na existenciální výpovědi jsme zvyklí. Stačí zde zmínit DNO nebo Rámus Plzeň. Soubor Flajšplyš takto vysoko zatím nesažá (což samozřejmě v tuhle chvíli nevádí), ale je potřeba si uvědomit, že nestačí vzít si Erbenovu předlohu, staré hračky, Karla Gotta a košile... a bum – je tady existenciální představení. Když chybí propracované ústřední téma a důsledné vedení a dokončování situací, celá hra postrádá smysl. Skvělá hudba a pár kvalitních gagů (holub, robotický prodej salámu) nezachrání prvoplánovost a občasnou plytkost (zvláště časté použití Karla Gotta působí, jako by neexistovaly jiné ikony).

Je ale dobře, že zde toto představení bylo. Jsem si vědoma, že právě toto zpracování, tyto prostředky a toto téma může mnohé oslovit. Mě ne.

PET

Dělám zdravotního klauna. Díky němu jsem se naučila mnoho nových věcí.

Jako například, že i když děláme vážné věci, nemusíme se brát zas až tak vážně. A že když děláme humor, je to stejná odpovědnost jako u témat vážných. Že zkrátka nestačí dělat jen „čurinu“.

Najít správnou rovnováhu, je pak půl cesty k tomu, jak oslovit diváka.

Proto jsem asi čím dál tolerantnější k různým divadelním pokusům. Ono to opravdu nemusí vždycky vyjít. Ale když vidím, že soubor se snaží

a hledá tu rovnováhu, když vnímám ten balanc, dokážu ledacos prominout.

Ale neumím promíjet ledabylost a vlastně svým způsobem jakousi neúctou k divadlu, k divákovi, a tím pádem vlastně i sám k sobě.

Tohle prostě nezkusnu, bez ohledu na výsledek. Pro mě je to vždycky prohra muž i lidí.

Weida

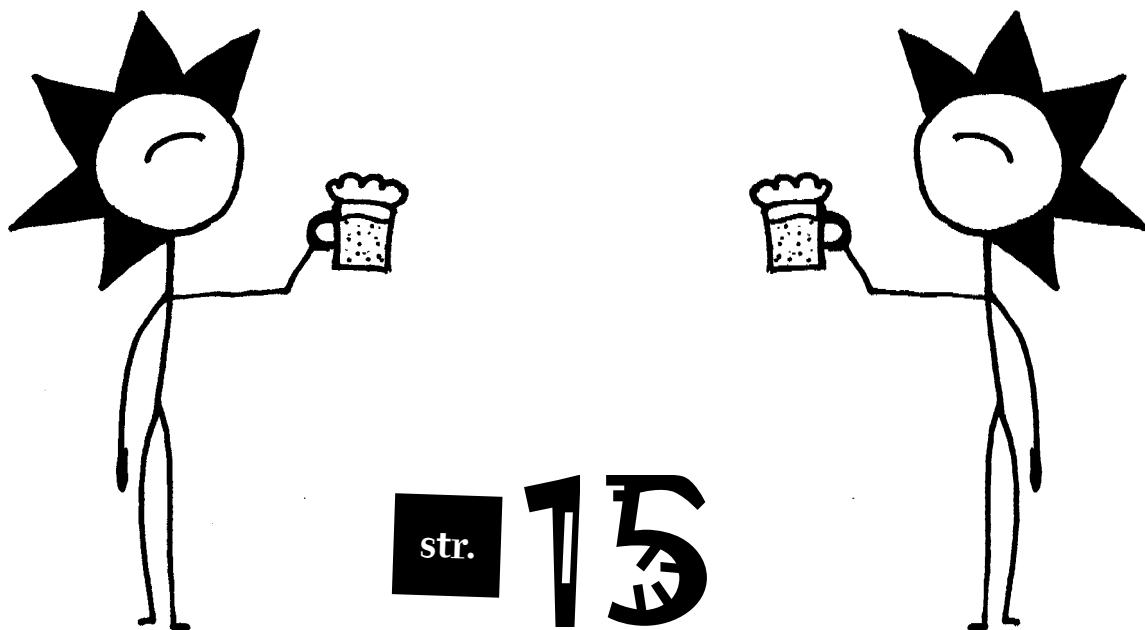
Jan na chrta chrť už ví
Honza nám nic nepoví.
Král si s chrtem hezky užil,
vztahy s ním tak pěkně ztužil.
Na kytaru Kráska stoupá
ona vůbec není hloupá
na chrudimskou židli s Janem sednou
Moranu však jenom jednou
spolu svorně porazí.

Z hudby show je velická
jako celá Afrika,
housle, cimbál, lidovky
bez basy, avšak jobovky.
Černoši zas markýrují,
ABBU zase lakýrují.

Teď už víš jak shenti kuilei
a pro Gotthaj všichni bulei.
Ekolog či narkoman
na skládce je každý pán.

To jsou čtyři představení
vedle mě už žádné není,
jenom malá Zlatovláska,
ale to je moje láska.

Huku

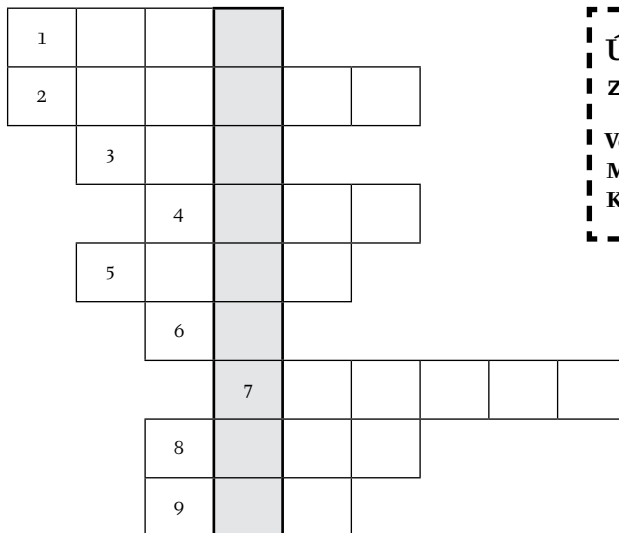

Poznej, kde to je, a přijď za námi do redakce.

Česká středověká divadelní hra

1. První muž
2. Strunný hudební nástroj
3. Svit
4. Žert
5. Východ (anglicky)
6. O co
7. Kabaretní píseň
8. Vyvělina
9. Číslovka

Úspěšní řešitelé
ze soboty 2. července:

Verča Filčíková
Martin Švantner
Karol Kašeová

